

Sygn. akt II Ca 112/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jerzy Dydo

Sędziowie: SO Piotr Rajczakowski

SO Alicja Chrzan

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. D.**

przy uczestnictwie **T. N., W. P. (1), Z. P., K. S. i S. P. (1)**

o stwierdzenie nabycia spadku po A. P. (1)

na skutek apelacji uczestnika postępowania **Z. P.**

od postanowienia Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt I Ns 329/12

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Świdnicy.

Sygn.akt II Ca 112/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2013 roku w sprawie sygn. akt I Ns 329/12 Sąd Rejonowy w Świdnicy stwierdził, że spadek po A. P. (1) zmarłej dnia 12 czerwca 1985 roku w Ś. ostatnio zamieszkałej w Ś. na podstawie ustawy nabyły dzieci (J. i A.): A. D., S. P. (2), S. P. (3), W. P. (2), N. C., J. P. (1) i J. P. (2) po 1/7 części, przy czym wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne nabyli A. D. i S. P. (2) po 1/2 części.

Wnioskodawczyni A. D. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po matce A. P. (1) i bracie S. P. (2).

Postanowieniem z dnia 2 maja 2012 r. wniosek o nabycie spadku po S. P. (2) został zgodnie z właściwością przekazany do Sądu Rejonowego w Staszowie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawczyni A. P. (1) zmarła 12 czerwca 1985 r. w Ś.. Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową i pozostawiła siedmioro dzieci, synów: S. P. (2), S. P. (3), J. P. (2), W. P. (2) i J. P. (1) oraz córki: N. C. i wnioskodawczynię A. D.. Wszystkie dzieci, oprócz wnioskodawczyni, zmarły po śmierci spadkodawczyni. J. P. (1) pozostawił dzieci K. S., Z. P., W. P. (1). N. C. pozostawiła dwoje dzieci, T. N. i M. C., który zmarł w 1980 r. i nie pozostawił dzieci. J. P. (2) pozostawił córkę S. P. (1). S. P. (2), S. P. (3), W. P. (2) nie pozostawili zstępnych.

Spadek po J. P. (1) nabyli żona A. P. (2), córka K. S. i synowie Z. P. i W. P. (1).

Spadkodawczyni nie sporządziła testamentu. Żaden ze spadkobierców nie składał oświadczeń spadkowych i nie zrzekał się dziedziczenia.

Spadkodawczyni pozostawiła gospodarstwo rolne, którego była współwłaścicielem ze S. P. (2), o powierzchni 2 ha 69 a.

Uczestniczka T. N. nie pracowała w gospodarstwie rolnym, nie posiada wykształcenia rolniczego. W chwili śmierci spadkodawczyni w gospodarstwie rolnym pracowała wnioskodawczyni A. D. i jej brat S. P. (2). Pozostałe dzieci spadkodawczyni w chwili jej śmierci nie pracowały w gospodarstwie rolnym, nie miały też wykształcenia rolniczego lub ekonomicznego. W chwili śmierci spadkodawczyni jej wnuki nie pracowały w gospodarstwie rolnym, nie miały też wykształcenia rolniczego. Zstępni spadkodawczyni nie byli trwale niezdolni do pracy.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dołączone do akt dokumenty, które nie były przez uczestników kwestionowane oraz w oparciu o zapewnienia i zeznania wnioskodawczyni i uczestników.

Sąd Rejonowy wydając powyższy wyrok wskazał na treść art. 931§1 k.c. według którego w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Skoro spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową, to spadek w całości przypada jej dzieciom po 1/7 części.

Nadto Sąd Rejonowy wskazał na treść art. 1059 k.c., według którego spadkobiercy dziedziczą z ustawy gospodarstwo rolne, jeżeli w chwili otwarcia spadku: odpowiadają warunkom wymaganym dla nabycia własności nieruchomości rolnej w drodze przeniesienia własności albo są małoletni bądź też pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół, albo są trwale niezdolni do pracy oraz na treść art. 160 § 1 k.c. obowiązującego na dzień daty śmierci spadkodawczyni, stanowiącego, że własność nieruchomości rolnej lub jej części może być przeniesiona na rzecz osoby fizycznej tylko wtedy, gdy nabywca: stale pracuje w jakimkolwiek gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej albo ma kwalifikacje do prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Powyższe postanowienie zaskarżył apelacją Z. P., zarzucając, że przedmiotowe gospodarstwo rolne zmarły S. P. (2) –wujek apelującego wdzierzał S. K., który nadal z woli apelującego dzierżawił gospodarstwo i płacił podatek od gruntu do Gminy. Wnioskodawczyni A. D. przejęła płacenie podatku od gruntu w 2004 roku, zażądała od S. K. większego czynszu za dzierżawę, co było przyczyną odstąpienia S. K. od umowy dzierżawy. Od tej pory ziemia leży odłogiem. Zdaniem apelującego wnioskodawczyni poświadczyła przed Sądem nieprawdę, bo akt własności ziemi został wydany dla babci A. P. (1) i S. P. (2), a wnioskodawczyni A. P. (1) nie jest jedyną spadkobierczynią przedmiotowego gospodarstwa rolnego.

Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy przyjmując ustalenia Sądu Rejonowego za własne, zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Przede wszystkim wskazać należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo **w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku** ustalił zgodnie z treścią art. 669 k.p.c. osoby mogące wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi oraz zgodnie z treścią art. 670 k.c. zbadał z urzędu kto jest spadkobiercą i czy spadkodawca pozostawił testament, a nadto prawidłowo ustalił listę spadkobierców.

Sąd Rejonowy nie dokonał jednak trafnej wykładni obowiązującego w dacie otwarcia spadku, to jest w dniu 12 czerwca 1985 roku, art. 1059 k.c., w sytuacji gdy ograniczył się tylko do ustalenia, że wnioskodawczyni A. D., w dacie śmierci matki pomagała bratu S. w prowadzeniu tego gospodarstwa (vide: k. 148), bowiem nie uwzględnił przesłanek do prowadzenia gospodarstwa rolnego wskazanych w § 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1964r sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw rolnych (Dz.U. z dnia 9 kwietnia 1983r), ani też treści art.1060 k.c. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, bowiem Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy.

Sąd Rejonowy ponownie rozpoznając sprawę dopuści dowód z uzupełniających zeznań wnioskodawczyni i uczestników oraz z przedstawionych przez wnioskodawczynię i uczestników postępowania ewentualnych dowodów na okoliczność posiadanych kwalifikacji do prowadzenia gospodarstwa rolnego i ustali, czy wnioskodawczyni i pozostali uczestnicy postępowania posiadają kwalifikacje do dziedziczenia ustawowego gospodarstwa rolnego.

Sąd Okręgowy pozostawia Sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej art. 108 § 2 k.p.c.